

Олександр Березін,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Соціальне підприємництво – підприємницька діяльність, спрямована на інновативну (втілення у життя нових унікальних підходів, що дозволяють збільшити чи якісно покращити соціальну дію), суттєву та позитивну зміну у суспільстві на умовах самоокупності, пом'якшення та вирішення соціальних проблем [1]. З цих позицій, соціальне підприємництво розглядаємо як використання економічних заходів для досягнення цілей соціального розвитку суспільства. Соціальне підприємництво дозволяє підтримати населення щодо небезпеки соціальної ізоляції і переважно набуває розвитку у таких сферах, як освіта, охорона навколишнього середовища, боротьба з бідністю та права людини. Варто розглядати і статус соціального підприємця як новатора, що використовує інноваційні ідеї та накопичені ресурси для вирішення соціальних проблем, і така діяльність у підсумку призводить до стійких позитивних соціальних зрушень.

В історії України протягом багатьох десятиліть інститути соціальної економіки, серед яких, у першу чергу, згадаємо кооперативи та інші організаційні утворення самопомогі, слугували інструментом не лише підтримати членів суспільства в умовах економічної кризи, але розглядалися з позицій патріотизму у період становлення державності.

Маємо констатувати, що низка традицій соціального підприємництва нині втрачається, разом з тим, відродження соціального підприємництва в Україні набуває усе більшої популярності серед громадських організацій як ефективний механізм вирішення локальних соціальних і економічних проблем територіальних громад. Так, 2010 р. на базі Асоціації аналітичних громадських організацій «Соціально-економічні стратегії і партнерства» діє Центр

підтримки соціального підприємництва. Соціальним підприємством вважають асоціацію «Світ. Краса. Культура», яка створює робочі місця по всій Україні для малозабезпечених жінок, що перебувають у особливих кризових життєвих обставинах. До цієї категорії підприємництва відносять і Одеську громадську організацію «Дорога до дому», яка видає газету для малозабезпечених, а також забезпечує безробітних роботою у своїх швейних цехах. У Житомирі при громадській організації «Місія Самарян на Україні» працює цех з виготовлення виробів з металу. Нині в Україні нараховується близько 700 підприємств, які за тими чи іншими ознаками можна віднести до категорії «соціальне підприємство».

Серед критеріїв віднесення підприємств до категорії «соціальне підприємство» варто назвати: соціальний вплив (спрямованість на вирішення чи пом'якшення конкретної відчутної соціальної проблеми); інноваційність (застосування нових підходів, нових способів розв'язання як давньої, так і новопосталої соціальної проблеми); самоокупність і фінансова стійкість (незалежність від зовнішнього фінансування); відтворюваність моделі соціального підприємства в інших географічних і соціальних умовах.

За відсутності нормативного визначення соціального підприємництва, соціальні підприємства використовують для роботи різні доступні правові форми. Вибір правового та інституційного середовища для ведення соціального підприємництва належить його засновникам. Проте, незалежно від організаційної форми, соціальне підприємство має певні спільні риси, які відрізняють його від інших форм соціальної активності громадян. Це означає, серед іншого, що прибуток створюється у межах господарської діяльності підприємства не як цінність сама по собі, але слугує меті підтримки соціальної діяльності, створення робочих місць, подальшої активізації та інтеграції як професійних, так і соціальних чинників.

Розвиток соціального підприємництва в Україні потребує вивчення та залучення у господарський обіг практики соціального підприємництва країн Європейського Союзу, розвитку громадських дискусій щодо фінансування соціальної економіки, змін у правовому середовищі [2].

В якості інструментів фінансового забезпечення соціального підприємництва варто використовувати існуючі можливості для підтримки соціальних заходів, що охоплюють різних суб'єктів, які беруть участь у такій діяльності і не мають системного характеру.

Література

1. Борнштейн Дэвид. Как изменить мир. Социальное предпринимательство и сила новых идей / Дэвид Борнштейн. – М.: Альпина Паблишер, 2012. – 504 с.
2. Крейг Дарден-Филлипс. Ваш шанс изменить мир. Практическое пособие по социальному предпринимательству / Дарден-Филлипс Крейг. – М.: Альпина Паблишер, 2012. – 386 с.